

Het gewijzigde toetsingskader AVV

Met de wijziging van het toetsingskader AVV is het voor LBV en haar contractpartners moeilijker, zo niet onmogelijk geworden om in aanmerking te komen voor dispensatie (vrijstelling) van algemeen verbindend verklaarde CAO. Voor de wijziging van het toetsingskader AVV per 1 april 2007 werd dispensatie vrijwel altijd verleend indien de dispensatieverzoekende partijen over een eigen rechtsgeldige CAO beschikte. Middels het gewijzigde toetsingskader AVV dienen dispensatieverzoekende partijen uiteraard nog steeds te beschikken over een rechtsgeldig overeengekomen CAO, maar moeten dispensatieverzoekende partijen tevens aantonen dat zij onafhankelijk zijn van elkaar en dat er zwaarwegende belangen zijn op grond waarvan toepassing van de algemeen verbindend verklaarde CAO niet mogelijk is en zij dus dienen te worden gedispenseerd.

Van zwaarwegende belangen is sprake indien dispensatieverzoekende partijen op bedrijfs(tak)specifieke kenmerken afwijken van partijen die AVV hebben verzocht. Wat deze bedrijfs(tak)specifieke kenmerken zijn, wordt in het gewijzigde toetsingskader AVV niet nader gespecificeerd. Dit maakt het voor AVV-verzoekende partijen uitermate onduidelijk op grond van welke bedrijfs(tak)specifieke kenmerken zij in aanmerking kunnen komen voor dispensatie. Nu de bedrijfs(tak)specifieke kenmerken op grond waarvan dispensatie kan worden verkregen niet nader zijn uitgewerkt, is het aan het ministerie om te bepalen of partijen voldoende van elkaar afwijken. Hierbij krijgen zowel dispensatieverzoekende partijen als AVV-verzoekende partijen de gelegenheid hun standpunt nader toe te lichten.

Om te bezien of er voor CAO-partijen dispensatie moet worden verzocht van een AVV-CAO, moet worden vastgesteld of men op bedrijfs(tak)specifieke kenmerken afwijkt. Wijkt men op bedrijfs(tak)specifieke kenmerken zo duidelijk af van de AVV-CAO dat de werkingssfeer van de AVV-CAO niet passend is, dan valt men niet onder de AVV-CAO en is dispensatie niet nodig. Wijkt men op bedrijfs(tak)specifieke kenmerken af, maar bestaat er een overlap (overeenkomsten) met de werkingssfeer van de AVV-CAO, dan is dispensatie wel nodig. Deze laatste situatie is overduidelijk aanwezig bij zogenoemde subsector-CAO's, maar ook bij CAO's die zich op delen begeven in sectoren waar een AVV-CAO geldt.

Bij de aanloop tot wijziging van het toetsingskader AVV heeft de toenmalige minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid De Geus duidelijk aangegeven dat dispensatie van (subsector-)CAO's mogelijk blijft. De praktijk toont echter een ander beeld. Uit de door LBV tot op heden gevoerde dispensatieprocedures en de hieraan gekoppelde bezwaar- en beroepsprocedures is tot op heden gebleken dat dispensatie van (subsector-)CAO's alleen wordt verleend indien AVV-verzoekende partijen hiertegen geen bezwaar maken. of er moet sprake zijn van een situatie waarbij op grond van het gelijkheidsbeginsel dispensatie moet worden verleend omdat aan andere partijen met eenzelfde soort CAO ook dispensatie wordt verleend.

Het wel of niet verlenen van dispensatie is dus grotendeels afhankelijk gemaakt van de mening van AVV-verzoekende partijen. Dit is een uiterst vreemde ontwikkeling aangezien AVV-verzoekende partijen er een direct financieel belang bij hebben om zoveel mogelijk werkgevers te scharen onder de AVV-CAO en zo weinig mogelijk partijen te dispensereren. Immers de hoogte van de werkgeversbijdrage alsmede de inkomsten van allerlei AVV-fondsen hangt af van het aantal werkgevers waarbij premie kan worden geheven.

Aldus is er een praktijk ontstaan waarbij AVV-verzoekende partijen bij voorbaat zo weinig mogelijk partijen uitsluiten van dispensatie. Alleen partijen die zelf een (AVV-)CAO hebben, afgesloten met de drie grote bonden (FNV, CNV en De Unie), worden van het AVV-verzoek uitgesloten. Anders georganiseerde werkgevers, die met bijvoorbeeld LBV een CAO zijn overeengekomen, wordt dispensatie geweigerd. Geweigerd simpelweg op grond van het gewijzigde toetsingskader AVV. Dit terwijl er aan de feitelijk omstandigheden op grond

waarvan onder het oude toetsingskader AVV jaar in jaar uit dispensatie werd verleend niets is veranderd.

Het gewijzigde toetsingskader AVV heeft er tot op heden toe geleid dat alleen AVV-CAO's van elkaar worden gedispenseerd of CAO's die door gebruikelijke AVV-bonden worden overeengekomen. Dispensatie van CAO's die door andere vakbonden worden overeengekomen wordt systematisch geweigerd. Een praktijk waaraan het ministerie duidelijk meewerkt. Als gevolg hiervan raken anders georganiseerde werkgevers hun sinds jaren verkregen dispensatie kwijt en worden zij, vanwege het ontbreken van een overgangsregeling onder het gewijzigde toetsingskader AVV, ineens geconfronteerd met het gegeven dat dispensatie niet meer wordt verleend. Feitelijk ondersteunt het ministerie met het gewijzigde toetsingskader AVV de monopoliepositie van de gevestigde bonden en werkgeversorganisaties en hebben anders georganiseerde partijen buiten de polder het nakijken.